

Φέτος γιορτάζουμε την 200^η επέτειο της επανάστασης των Ελλήνων κατά του τουρκικού ζυγού.

Πώς φτάσαμε όμως ως την κήρυξη της Επανάστασης του 1821; Είχαν προηγηθεί 400 χρόνια καταπίεσης, διώξεων και αυθαιρεσίας από την οθωμανική εξουσία, καταπίεσης που οδηγούσε τα πιο δυναμικά στοιχεία της ελληνικής κοινωνίας είτε στη μετανάστευση (έτσι έχουμε τη δημιουργία του παροικιακού ελληνισμού που βοήθησε τα μέγιστα στην υπόθεση της Ελευθερίας), είτε στον σχηματισμό ένοπλων σωμάτων από αυτούς που, μην αντέχοντας την καταπίεση και τη φτώχεια, ανέβηκαν στα βουνά και έγιναν κλέφτες.

Η οθωμανική εξουσία, στην προσπάθειά της να αντιμετωπίσει τους κλέφτες, δημιουργεί τα δικά της ένοπλα τμήματα, τους αρματολούς, που στελεχώνονται επίσης, κατά κύριο λόγο, από ραγιάδες (υπόδουλους). Ανάμεσα στα δυο αυτά σώματα υπάρχει συνεχής κινητικότητα: Κλέφτες έρχονται σε συμφωνία με την εξουσία και γίνονται αρματολοί και δυσαρεστημένοι αρματολοί γίνονται κλέφτες. Τα ένοπλα αυτά σώματα των κλεφτών και των αρματολών θα αποτελέσουν τη μαγιά της λευτεριάς, κατά την έκφραση του Μακρυγιάννη.

Η ελευθερία είναι αναφαίρετο ανθρώπινο δικαίωμα και όλοι την επιζητούν. Έτσι, μετά από 400 χρόνια σκλαβιάς, μέσα σ' ένα ιδιαίτερα αρνητικό διεθνές περιβάλλον, με τις δυνάμεις της Ιερής Συμμαχίας έτοιμες να καταπνίξουν κάθε επαναστατικό κίνημα, οι Έλληνες εξεγείρονται. Δεν είναι η πρώτη φορά. Είχαν προηγηθεί κι άλλες εξεγέρσεις, οι οποίες όμως απέτυχαν – και το τίμημα ήταν βαρύ για τους εξεγερμένους. Όμως οι συνθήκες έχουν πια ωριμάσει.

Έχει προηγηθεί στο δεύτερο μισό του 18^{ου} και στις αρχές του 19^{ου} αιώνα η αναγέννηση της Παιδείας, που ονομάστηκε αργότερα από τους μελετητές **Νεοελληνικός Διαφωτισμός**. Ιδρύονται σχολεία και φωτισμένοι «Δάσκαλοι του Γένους» διδάσκουν σ' αυτά. Έτσι το έθνος μας αποκτά τη συνείδηση της ύπαρξής του και στη συνέχεια την επιθυμία να αγωνιστεί για να αποτινάξει τον οθωμανικό ζυγό.

Όπως αναφέρει ο Κολοκοτρώνης στον λόγο που εκφώνησε στην Πνύκα τον Οκτώβριο του 1838: «Όταν αποφασίσαμε να κάμομε την Επανάσταση, δεν εσυλλογισθήκαμε ούτε πόσοι είμεθα ούτε πως δεν έχουμε άρματα ούτε ότι οι Τούρκοι εβαστούσαν τα κάστρα και τας πόλεις ούτε κανένας φρόνιμος μας είπε «πού πάτε εδώ να πολεμήσετε με σιταροκάραβα βατσέλα», αλλά ως μία βροχή έπεσε εις όλους μας η επιθυμία της ελευθερίας μας...»

Δε θα αναφερθώ στο κείμενο αυτό στις διάφορες φάσεις του αγώνα. Το '21 αποτελεί κορυφαία στιγμή στη σύγχρονη ελληνική ιστορία. Για το λόγο αυτό είναι φυσικό να συνοδεύεται από μύθους, παραποιήσεις, υποβαθμίσεις ή και αποσιωπήσεις ιστορικών γεγονότων και προσπάθειες εξωραϊσμού των πράξεων προσώπων.

Στο σχολείο η ιστορία πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο μελέτης με προσφυγή στις ιστορικές πηγές, οι οποίες βέβαια πάντα πρέπει να αξιολογούνται ως προς την εγκυρότητά τους. Μόνο έτσι θα μπορέσουμε να δούμε πώς παθογένειες που και σήμερα μαστίζουν το ελληνικό κράτος, έχουν τις ρίζες τους σε κείνα τα ηρωικά χρόνια και να φροντίσουμε να τις διορθώσουμε. Μόνο έτσι θα μάθουν οι μαθητές/τριές μας να σκέφτονται ορθολογικά, να αξιολογούν και να διαμορφώνουν άποψη που στηρίζεται σε επιχειρήματα. Είναι, νομίζω, ο καλύτερος τρόπος να τιμήσουμε αυτούς που τόσο σκληρά αγωνίστηκαν και τόσο μεγάλο τίμημα πολλοί από αυτούς πλήρωσαν, για να μπορούμε σήμερα να είμαστε ελεύθεροι.

Παντελής Τσιώτας